

MEHIVARMA

Pölytyspalvelu pähkinänkuoressa

Anna-Maria Borshagovski, SML ry

SMLn kevätpäivät 14.3.2026 Lahti

SUOMEN
MEHILÄISHOITAJAIN
LIITTO

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

MEHIVARMA

- Tarhamehiläisten tuottama pölytys osana huoltovarmuutta -hanke

Webinaari: Pölyttäjien huomioiminen maatilalla

<https://hunaja.net/tapahtuma/webinaari-polyttajaystavalliset-viljelytoimenpiteet/>

Aika: torstai 19.3.2026 klo 14-15:30

Paikka: Teams.

Pölytyspalvelu

- **Mikä?**

Tarhaajan ja viljelijän välistä yhteistyötä, jossa mehiläispesät siirretään pölyttämään viljelyksiä korvausta vastaan.

Pölytyspalvelu

- **Miksi?**

Tärkeä maatalouden
tuotantopanos

Arvo pelkästään USAssa 400
milj. \$, Suomessa 44 milj. €

Positiiviset vaikutukset sekä
ruoantuotannolle että luonnon
monimuotoisuudelle

Pölytyspalvelu

- Miten?

Siirtokalusto

Hoitotoimenpiteet

Pölytyspalvelu

- Missä?

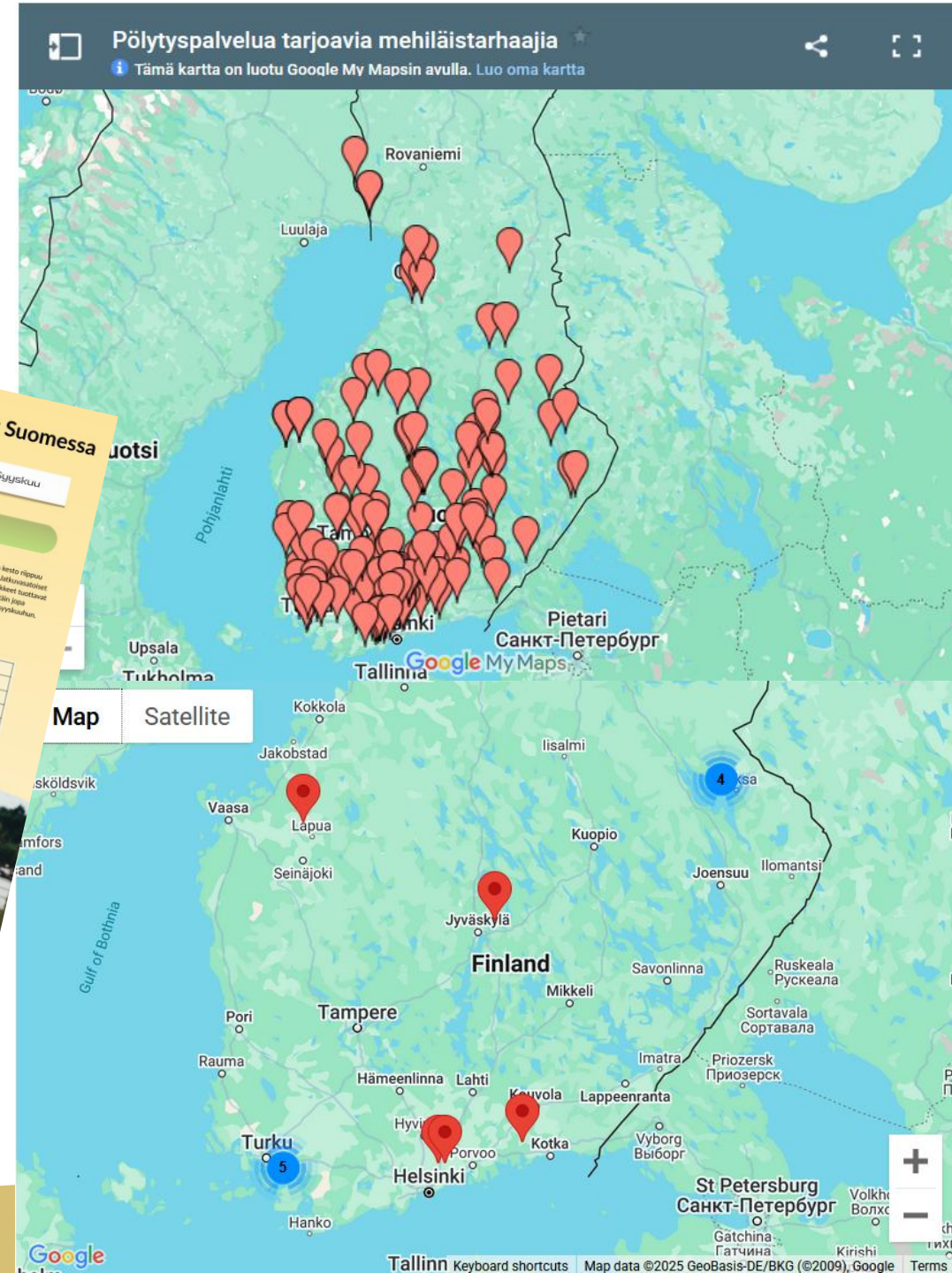
Hyönteispölytteisten viljelykasvien kukinta-ajat Suomessa

Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu
	Pensasmostikka			Manikka*
	Omena			
	Herukat			
	Karvaiset			
	Syysrypsi			
	Kumina			
	Karhunvatukka			
	Pellava			
	Vadelma			
	Kevätrypsi			
	Härkäpapu			
	Puna-apila			
	Tattari			

Mehiläisyhteiskunnan kehitys

* Kukinnan lesto riippuu lajista. Arvioinnit ovat silloin voimassa, jolloin toukokuusta syyskuuhun.

Lisätietoa pölytyspalvelusta mehiläistarhaajille:

Pölytyspalvelu

• Entäs kannattavuus?

Matkakustannukset

Työtunnit

Pesämaksu

Paljonko viljelijä saa sadonlisää tai muuta arvonnousua?

→ Paljonko viljelijä saa lisätuloja?

→ Paljonko viljelijä voi maksaa tarhaajalle?

	Keskimääräinen suositeltu pesämäärä/ha	Pesämäärän/ha ala- ja yläraja kirjallisuudesta
Peltokasvit		
Rypsi	2,5	2-3
Rapsi	2,8	1-5
Härkäpapu	3,8	2-8
Tattari	3,5	2-6
Kumina	5,5	2-9
Valkoapila	3	2-4
Alsikeapila	2,5	2-3
Puna-apila	4	2-6 (kukinnan alussa 6-8)
Puutarhakasvit		
Mansikka	8,6	1-25
Omena	3,6	1-12
Päärynä	3,4	1-5
Mustaherukka	4,5	3-8
Punaherukka	3	2-4
Pensasmustikka	4,5	2-12
Vadelma	2	0,5-4
Avomaakurkku	5,5	0,3-10

Puutarhakasvi	Sadon riippuvuus hyönteispölytyksestä	Tarhamehiläisen osuus hyönteispölytyksestä
Mansikka	20 %	10–30 %
Omena	90 %	60 %
Päärynä	70 %	60 %
Mustaherukka	70 %	30 %
Punaherukka	70 %	20–30 %
Pensasmustikka	100 %	100 %
Puutarhavadelma	70 %	60 %
Avomaankurkku	90 %	40 %

Peltokasvi	Sadon riippuvuus hyönteispölytyksestä	Tarhamehiläisen osuus hyönteispölytyksestä
Rypsi	80 %	15–30 %
Rapsi	5–15 %	11 %
Härkäpapu	30 %	40 %
Tattari	90 %	70–90 %
Kumina	15–65 %	60 %
Valkoapila	80–90 %	Ei tietoa
Alsikeapila	70–90 %	70–90 %
Puna-apila	100	25 %

Pölytyspalvelu

• Entäs pätevytyminen?

Pölytyspalvelukoulutuksen koulutus suunnitelma – Ammatillinen tai vastaava pidempi koulutus

Kirjoittanut: Arja Korhonen

Pölytyspalvelu

Pölytyspalvelu on mehiläistarhaajien tarjoama palvelumuoto, jonka avulla palvelun ostaja voi hankkia pölyttävälle hedelmä-, marja- tai viljelykasville lisää pölyttäjiä. Pölyttävän kasvuston luontaisten pölyttäjien määrään vaikuttaa paljon viljelyalueen ympäristön kasvillisuus. Jos ympäristössä ei ole pölyttäjille sopivia ravintokasveja eikä pesimapaikkoja, ovat pölyttäjien elinolosuhteet varsin heikot. Tällaisia viljelyalueita ovat esimerkiksi suuret salaajitetut ja tehoviljellyt peltoalueet, missä viljelijään yksinomaan tuulipölytteisiä kasveja.

Hyönteispölytteisten kasvien viljelyssä voidaan luontaisten pölyttäjien pölytystyötä tehostaa tarhamehiläisten avulla. Onnistunut pölytyspalvelu voi tuoda pölyttävälle kasville jopa huomattavan sadonlisän. Esimerkiksi rypsiillä, tattarilla ja omenalla riippuvuus hyönteispölytyksestä voi olla 80–90 %. Apilan siemenviljelyksillä 70–100 %:n sadonlisän lisäksi pölytyksen onnistuminen parantaa myös sementen itävyyttä. Mansikalla sadonlisä voi olla 15 %, mutta etenkin marjojen kauppakelpoisuus, kuten marjan koko ja muoto, paranevat. Tarhamehiläisiä voidaan hyödyntää avomaapölytyksen lisäksi myös kasvihuone- ja tunneliviljelyillä.

Mehiläistarhaajia on Suomessa n. 3 000, joista ammattitarhaajia 80–100. Tarhaajien pääasiallinen tuote on yleensä hunaja, ja osa tarhaajista kasvatkaa mehiläisemoja myyntiin. Pölytyspalvelua tarjoavia tarhaajia on Suomessa satunnaisesti ja eniten Etelä-Suomessa, missä öly- ja muita hyönteispölytteisiä erikoiskasveja eniten viljellään. Suomen Mehiläishoitajain Liiton sivuilta ”Pölytys”, löytyy Suomen kartta, mihin pölytyspalvelua tarjoavat tarhaajat ovat voineet laittaa yhteystietonsa. Tälle samalle kartalle voi myös pölytyspalvelua tarvitseva viljelijä laittaa omat yhteystietonsa.

Suomessa ei ole mehiläistarhaajia, joiden pääansiotulo tulisi yksin pölytyspalvelusta, vaan se tapahtuu yleensä hunajantuotannon rinnalla. Ammattitarhaajien pesä määrät vaihtelevat n. 100 – yli 1 000 mehiläispesään, joten heiltä löytyy pölytyspalvelussa tarvittavaa pesien siirtokalustoa sekä mehiläispesä jo valmiiksi. Pölytyspalvelua voivat tarjota myös pienemmän pesämäärän omaavat mehiläistarhaajat. Ihanteellisintahan olisi, jos tarhaajat toimisivat yhteistyössä ja muodostaisivat vaikka ”pölytyspalveluringin”, jonka avulla palvelua voisi tarjota suuremmalla pesämäärällä ja viljelijöihin nähden kustannustehokkaammilla kilometreillä.

Pölytyspalvelu on satoa ja sen laatua lisäävä ei-kemiallinen vaihtoehto. Pölytyspalvelun toteutus käynnistyy palvelun ostajan tarpeesta. Palvelun ostaja on yleensä viljelijä, jolla on viljelyssä

PÖLYTYSPALVELUSOPIMUS

Viljelijä

Nimi		puh.	
Osoite			
Sähköpostiosoite			

ja mehiläistarhaaja

Nimi		puh.	
Osoite			
Sähköpostiosoite			

ovat sopineet seuraavaa:

Viljelijälle toimitetaan mehiläisyhteiskuntia pölytyspalveluun.

Pölytyspalvelu alkaa _____ ja päättyy _____ (mikäli määräaikainen).

Pesien määrä	Pesien sijoituspaikka	Pölytettävä(t) kasvi(t)	Viljelmän pinta-ala(t)

Maksut:

Tuote	määrä	yksikkö	4-hinta	alv-10%	alv	Yhteensä
Mehiläispesät		kpl	€/kpl			
Kilometrikorvaus		km	€/km			
Palkkio pesien siirrosta		€	€/h			
Aloitusmaksu		€				
Pölytysmaksu biologisen torjunnan pesistä		pesää	€/kpl			
Biologisen kasvinsuojeluaineen lisäys (jos tarhaajan toimesta)		kertaa	€/kpl			
YHTEENSÄ						

Vekotin-käyttöisessä biologisessa kasvinsuojelussa päivittäisen kasvinsuojeluaineen lisäksi

viljelijä mehiläistarhaaja

Lisätiedot maksutavasta ja -ajasta _____

Muut sovittavat asiat _____

Mehiläistarhaaja vastaa siitä, että pesät ovat vahuudeltaan sopivia pölytyspalveluun.

Pesien siirrot suoritetaan siten, että pesät ovat ajoissa paikalla, kun ensimmäiset kukat avautuvat (enintään 10 % kukista auki) ja ne siirretään pois kukinnan päätyttyä / viljelijän pyynnöstä / sovittuna aikana. Myös pysyvistä tarhanpaikasta voidaan sopia.

Hunajasato kuuluu mehiläistarhaajalle. Mehiläishoitaja vastaa mehiläishoitoon kuuluvista normaaleista riskeistä (parvelu, emotappiot, pesätuholaiset jne.). Mehiläistarhaaja ei kuitenkaan ole vastuussa, jos pölytys epäonnistuu sääolojen takia jos mehiläisten lentoalueella kukkii niitä enemmän kiinnostava kasvi.

Pölyttäjille vaarallisia kasvinsuojeluaineita ei saa käyttää pölytyspalvelun aikana eikä vuorokautta (tai käytetyn aineen käyttöohjeiden mukaista varoaikaa) ennen palvelun alkua. Kaikista käsittelyistä tulee sopia mehiläistarhaajan kanssa.

Tämä sopimus on laadittu kahtena samanlaisena kappaleena, joista toinen on viljelijälle ja toinen mehiläistarhaajalle.

Hinnan määräytyminen:

Mehiläispesät: Pesien siirtäminen pölytykseen on mehiläisille stressitekijä. Mehiläistarhaaja ottaa riskin yhteiskuntien heikkenemisestä ja tulojen menetyksestä viedessään pesät pölytykseen.

Kilometrikorvaus: Pölytyspalvelu sisältää mehiläistarhaajalle ajaa hoitotoimiin sekä pesien siirtämistä pölytykseen ja sieltä pois. Siirroissa käytetään korotettua km-korvausta, jos käytetään peräkärryä ja kun kyydissä on kuormaa (pesät). Km-korvaukseen lisätään alv.

Palkkio pesien siirrosta: Tuntiyönä. Suuri määrä pesien siirtämistä voi vaatia kaksi henkilöä. Tällöin tunnit tuplataan. Pesät joudutaan yleensä siirtämään yöaikaan.

Aloitusmaksu: Sisältää pitopaikkailmoituksen tekemisen, pesien valmistamisen yms.

Pölytysmaksu biologisen torjunnan pesistä: Sisältää Vekottimen sekä sen asentamisen ja huollon. Torjunta-aineen lisäämisestä Vekottimeen sovitaan erikseen.

Pölytyspalvelu

- **Millainen pesä?**
- **Sijoittelun vaikutus?**